

Súd: Okresný súd Lučenec
Spisová značka: 10C/1/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6622200010
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Janka Gibaľová
ECLI: ECLI:SK:OSLC:2022:6622200010.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Lučenec sudkyňou JUDr. Jankou Gibaľovou v spore žalobkyne: J., zast.: Viktória Hellenbart advokátska kancelária s.r.o. so sídlom Ulica Martina Rázusa 146/23, 984 01 Lučenec, IČO: 47 250 640 proti žalovaným: 1/ B., obe zast.: JUDr. Bronislava Garajová, advokátka, so sídlom Železničná 291, 987 01 Poltár, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, takto

rozhodol:

I. Súd u r č u j e, že žalobkyňa J. narodená XX.XX.XXXX, rodné číslo XXXXXX/XXX, bytom C., je podielovou spoluvlastníčkou spoluvlastníckeho podielu o veľkosti X/X-ica k rodinnému domu so súpisným číslom XXX na X. parcele číslo XXX/XX zapísanému na liste vlastníctva číslo XXXX katastrálne územie a obec X. ako výlučné vlastníctvo D., narodeného XX.XX.XXXX, zomrel XX.XX.XXXX, naposledy bytom I.II. Žalované 1/ a 2/ s ú p o v i n n é spoločne a nerozdielne nahradiť žalobkyňi trovy konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyňa sa žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 03.01.2022 domáhala určenia, že ideálny spoluvlastnícky podiel X/X k rodinnému domu so súp. č. XXX postavenému na X. parcele číslo XXX/XX zapísanému na LV č. XXXX, k.ú. a obec X. ako výlučné vlastníctvo D. narodeného XX.XX.XXXX., zomrel XX.XX.XXX1, naposledy bytom I. patrí do spoluvlastníctva žalobkyne. Zároveň žalobkyňa žiadala priznať náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

Žalobkyňa v žalobe uviedla, že žalované sú právnymi nástupcami po zosnulom vlastníkovi. Žalobkyňa je vlastníčkou ideálnej X/X rodinného domu titulom jeho výstavby spoločne s bývalým manželom D., čo vyplýva okrem iného aj z obsahu dedičského rozhodnutia vydaného Štátnym notárstvom v W. pod spisovou značkou S. dňa 21.06.1978, ktorou došlo k schváleniu dohody dedičov. Hoci je žalobkyňa vlastníčkou ideálnej X/X rodinného domu, zápis na LV č. XXXX, k.ú. X. svedčí v prospech zosnulého syna žalobkyne D. v celosti. Žalobkyňa odvodzuje svoje spoluvlastnícke právo od ustanovenia § 132 Občianskeho zákonníka.

Právny predchodca žalobkyne, jej bývalý manžel D. zomrel dňa XX.XX.XXXX., a dedičské konanie po ňom bolo ukončené vydaním dedičského rozhodnutia S. ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 21.06.1978. Ním súčasný, už zosnulý vlastník D. zdedil len spoluvlastnícky podiel X/X k pozemkom a k rodinnému domu, v tom čase bez súpisného čísla, ktorý nebol zapísaný v katastri nehnuteľností.

Žalobkyňa sa pred podaním žaloby dňa 29.10.2021 obrátila na súd s návrhom na vydanie neodkladného opatrenia, ktorému súd vyhovel a uznesením č.k. 6C/50/2021-45 dňa 30.11.2021 rozhodol neodkladným opatrením tak, že žalovaným 1/ a 2/ zakázal nakladať s rodinným domom až do právoplatného skončenia konania o určení vlastníckeho práva k 1/2 rodinného domu.

Žalobkyňa sa pred podaním žaloby dňa 20.10.2021 obrátila aj na miestne príslušný Okresný úrad katastrálny odbor v C. s návrhom na zápis jej ideálneho spoluvlastníckeho podielu k rodinnému domu so súpisným číslom XXX postavenému na X. parcele číslo XXX/XX v k.ú. a obci X. na základe rozhodnutia

o dedičstve číslo S. ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 21.06.1978. Okresný úrad C., katastrálny odbor listom zo dňa 14.12.2021 pod spisovou značkou F. vrátil žalobkyni listinu, s tým, že zápis vlastníckeho práva v jej prospech odmietol vykonať a uviedol, že uvedený návrh nie je možné zapísať do katastra nehnuteľností z dôvodu, že dedičské rozhodnutie č. S. už bolo zapísané pod pol.vz. XX/XX. a rodinný dom súp. č. XXX bol zapísaný na základe rozhodnutia o určení súpisného čísla pod pol.vz. XX/XXXX. Na uvedenú nehnuteľnosť je vedený súdny spor na Okresnom súde Lučenec pod č. 6C/50/2021 a plomba bude vymazaná po skončení tohto konania.

Žalobkyňa nadobudla za trvania manželstva so svojim manželom D. narodeným XX.XX.XXXX, zomrel XX.XX.XXXX., naposledy bytom X., pozemky a na nich postavený rodinný dom na ulici I. Dedičské konanie po bývalom manželovi žalobkyne bolo prejednané pod S. Štátnym notárstvom v W.. Dedičské rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 21.06.1978, schválením dohody dedičov po zosnulom, jeho dvoch detí syna D. Rodinný dom so zastavanými a príľahlými pozemkami je v súčasnosti zapísaný na LV č. XXXX pre k.ú. X. ako rodinný dom so súpisným číslom XXX, postavený na CKN parcele číslo XXX/XX, ako výlučné vlastníctvo D. ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX. Zápis bol vykonaný na základe Rozhodnutia o dedičstve číslo S. a Rozhodnutia Obce X. zo dňa 12.11.2013. Žalobkyňa je matkou zosnulého D. a nepatrí do okruhu zákonných dedičov po svojom synovi. Zákonnými dedičmi po zosnulom D. by mali byť žalované ako jeho manželka a dcéra. Dedičské konanie po dňa 05.09.2021 zosnulom D. je prejednávané notárkou N. ako súdnou komisárkou pod č. XXD/XXX/XXXX.

Napriek tomu, že z obsahu dedičského rozhodnutia S. vyplýva, že len X/X rodinného domu bola prejednaná v prospech zosnulého D. ten si dal v rozpore so zákonom ako nevlastník zapísať rodinný dom do svojho výlučného vlastníctva v celosti.

Hoci ideálne podielové spoluvlastníctvo žalobkyne so zosnulým synom, u oboch X/X, sa prejavilo v zápise vlastníckych práv k pozemkom rodinným domom zastavaným a príľahlým, ktoré sú zapísané na LV č. XXX pre katastrálne územie a obec X., neprejavil sa v zápise k rodinnému domu, nakoľko tento v čase prejednania dedičstva (XXXX) nebol zapísaný na liste vlastníctva.. Zosnulý D. požiadal Obec X. dňa 26.08.2013 o určenie súpisného čísla k domu, svoju matku ako ideálnu podielovú spoluvlastníčku však neuviedol. Dom bol zapísaný na LV č. XXXX, k.ú. Cinobaňa len na základe rozhodnutia Obce Cinobaňa zo dňa 12.11.2013 o určení súpisného čísla vydaného výlučne v prospech žiadateľa D. Vzhľadom na aktuálny zápis na LV č. 1161, k.ú. Cinobaňa môže notár počítať s rodinným domom tam zapísaným ako s majetkom, ktorý patril poručiteľovi ku dňu jeho smrti, hoci to nie je pravda.

V rozhodnutí S. zo dňa 21.06.1978 sa uvádza: „Štátne notárstvo podľa § 39 odsek 2 not. por. a podľa právoplatnej dohody dedičov zo dňa 21.06.1978 potvrdzuje, že do dedičstva patriaci majetok, ktorý majetok tvoria: v poz.kn.vl.č.XXX, parc. č. XXX na mene N. z ktorej parcely geometrickým plánom č. XX-XX/XXX-XXX-XX oddelené a kúpnu zmluvou zo dňa 10.12.1958 reg. pod C. nadobudnuté parcele číslo XXX/X v polovici a parc. č. XXX/X v X/X, pričom podobný podiel patrí J.j vydatej už U. a polovicou na tejto parcele vystaveného domu č. XXX, pričom spoluvlastníčkou druhej polovice domu je zase J. .. nadobudol dedič D.-syn, s povinnosťou dať výplatok spoludedičke J. do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia bezúročne.“

V zápisnici o predbežnom vyšetrení S. zo dňa 25.05.1978 sa uvádza údaj o žalobkyni „ED.- rozvedená s nebohým, teraz vydaná U., bytom W. Údaj o dedičstve „podľa pozemkovej knihy neprichádza ako vlastní rodinný dom pozostávajúci z 3 izieb, kúpeľne, kuchyne, špajzy, chlievy, záhrada, spoluvlastníci bývalá manželka J. Zo zápisnice v konaní S. zo dňa 21.06.1978 spísanej za prítomnosti žalobkyne ako rozvedenej manželky, D. - syna poručiteľa a J. - dcéry poručiteľa vyplýva: „Po poučení o ustanovení podľa § 35 not. por. účastníci udávajú, že používateľ a pozostalý/á/ manžel/ka/ mali v bezpodielovom spoluvlastníctve tento majetok: dom v X. p. XXX so zastavenou plochou parc. č. XXX/X a d. p. XXX/ X... súpis majetku : I./ Nehnuteľnosti: v k. ú. X. vedená ešte v poz.kn. vl. č. XXX, parc č. XXX na mene N. a manželky I. rod. V. v celosti, z ktorej parcely geometrickým plánom č. XX-XX/XXX-XX-XX oddelené a kúpnu zmluvou zo dňa 10.12.1958 reg.od C.9 nadobudnuté parcele číslo XXX/X. v polovici a parc. č.. pričom podobný podiel patrí J. vydatej už U., s polovicou na tejto parcele vystaveného domu č. XXX, pričom spoluvlastníčkou druhej polovice tohto domu je zase J. Z ocenenia dedičstva vykonaného štátnym notárstvom v konaní S., vyplýva, že oceňovaný bol rodinný dom s popisným číslom XXX postavený v roku XXXX z tehál, ktorý má 3 izby, komoru, na parcele číslo XXX/X. Hrubá hodnota celého domu podľa vyhlášky číslo 47/69 Zb. činí XX.XXX,- Kčs, hodnota zastavanej plochy, dvora o výmere XXX mX činí X.XXX,- Kčs, hodnota ovocných stromov XXX,- Kčs, hodnota záhrady o výmere XXXX mX činí X.XXX,- Kčs, hodnota hospodárskej budovy činí X.XXX,- Kčs, spolu XXX.XXX,- Kčs. Z dedičskej dohody vyplýva, že prejednané bolo dedičstvo v hodnote XX.XXX,- Kčs, z čoho X/X výplatok odstupujúcej spoludedičke činí čiastku XX.XXX,- Kčs.

.Z výpisu strediska geodézie v Lučenci zo dňa 07.06.1978 vyplýva, že záhrada a zastavaná plocha parcela číslo XXX/X a výmola parcela číslo XXX/X sú vlastníctvom D.

Žalobkyňa je vlastníčkou X/X rodinného domu so súpisným číslom XXX titulom jeho výstavby v roku XXXX za trvania manželstva spoločne s bývalým manželom žalobkyne D. Vlastník zapísaný na LV č. XXXX pre k.ú. X. vie osvedčiť titul nadobudnutia vlastníckeho práva len k ideálnej X/X rodinného domu a to dedením po svojom otcovi na základe S. Z obsahu listín, ktoré boli súčasťou dedičského spisu po zosnulom D. nepochybne vyplýva, že predmetom dedenia bola len ideálna polovica rodinného domu, v tom čase označeného popisným číslom XXX, ako aj to, že spoluvlastníčkou ideálnej polovice je žalobkyňa.

Žalobkyňa k zápisu na LV č. XXXX k.ú. X. v prospech svojho už zosnulého syna uviedla, že k tomu došlo aj v dôsledku pochybenia a nedôslednosti správneho orgánu, Okresného úradu katastrálneho odboru Poltár, pretože zápis vlastníctva celého domu v prospech osoby uvedenej v rozhodnutí Obce X. o určení súpisného čísla bol v jednoznačnom rozpore s inou verejnou listinou, katastru už skôr doručenou, ktorou bolo Rozhodnutie Štátneho notárstva Lučenec S. zo dňa 21.06.1978. Správny orgán bol povinný rozhodnutie o určení súpisného čísla vrátiť jeho vyhotoviteľovi s upozornením, prečo nebolo možné vykonať zápis v katastri na jeho základe v prospech D. v celosti. Správny orgán tak neučinil, a preto je zápis na LV č. XXXX k.ú. nesprávny a vlastníctvo k podielu X/X, ktorý patrí žalobkyňi, je zapísané v prospech zosnulého D. bez právneho dôvodu.

2. Žalobkyňa na preukázanie tvrdených skutočností predložila listinné dôkazy, a to návrh na vydanie neodkladného opatrenia zo dňa 29.10.2021, rozhodnutie č.k S., výpis z LV č. XXX, k.ú. X., výpis z LV č. XXXX, k.ú. X., odpoveď na žiadosť o poskytnutie súčinnosti zo dňa 03.06.2021, rozhodnutie obce X. o určení súpisného čísla zo dňa 12.11.2013, výpis zo strediska geodézie zo dňa 07.06.1978, odpoveď Okresného úradu C., katastrálneho odboru zo dňa 14.12.2021, zápisnicu o predbežnom vyšetrení sp. zn. S.o dňa 25.05.1978, zápisnicu sp. zn. S. zo dňa 21.06.1978, žiadosť o určení súpisného čísla zo dňa 26.08.2013, uznesenie Okresného súdu Lučenec č.k. 6C/50/2021-45 zo dňa 30.11.2021, návrh na zápis záznamovej listiny, ocenenie dedičstva v konaní sp. zn. S. zo dňa 20.06.1978.

3. Žalované 1/ a 2/ v písomnom vyjadrení k žalobe zo dňa 30.03.2022 poukázali na znenie ustanovenia § 135b Občianskeho zákonníka a uviedli, že po smrti svojho otca pristúpil právny predchodca žalovaných k rozsiahlej rekonštrukcii, prestavbe a najmä pristavbe k rodinnému domu. A k výstavbe garáže pri rodinnom dome. Požiadal o stavebné povolenie na pristavbu garáže k rodinnému domu a dňa 05.02.1979 mu MNV X. potvrdil, že má podanú žiadosť o vydanie povolenia na prevedenie modernizácie rodinného domu a pristavby detskej izby. Následne žiadal dňa 25.09.1991 o vyňatie záhrady z poľnohospodárskeho pôdneho fondu. Dňa 17.10.1988 žiadal a získal od MNV X. stavebné povolenie na výstavbu pivnice.

Tieto stavebné práce boli postupne právnym predchodcom žalovaných aj prevedené, pričom sa výrazne pôdorys rodinného domu rozšíril, boli pristavené miestnosti, garáž, pivnica. Rozsiahlymi stavebnými úpravami došlo k zániku pôvodnej stavby rodinného domu a vzniku novej stavby, resp. k vzniku pristavby, ktorá bola povolená MNV X.. Žalované majú za to, že právny predchodca dobromyseľne uskutočnil prestavbu a pristavbu k rodinnému domu. Jeho dobromyseľnosť vyplýva z presvedčenia, že dedičmi otca bol on so svojou sestrou, ktorú z dedičstva sumou XX.XXX,- Kčs vyplatil. Ako dôkaz jeho presvedčenia o tom, že je vlastníkom domu, je žiadosť o poskytnutie návratnej pôžičky zo dňa 10.07.1978, kde uvádza, že zdedil dom so sestrou po smrti otca a na dome je potrebné dokončiť stavebné práce a musí vyplatiť z domu sestru (následne uvádza pristaviť izbu a kotolňu). Svoju sestru aj vyplatil - poštovou poukázkou zo dňa 14.08.1978 a získal aj návratnú pôžičku zmluvou zo dňa 22.03.1979. Z vyššie uvedeného podľa názoru žalovaných vyplýva, že právny predchodca bol dobromyseľným v otázke prestavby a pristavby k rodinnému domu. Vykonal na rodinnom dome rozsiahle úpravy, ktoré viedli fakticky k zániku pôvodnej stavby, prípadne k vzniku nových stavieb, čo bude zrejme predmetom znaleckého dokazovania.

Vzhľadom na to žalované 1/ a 2/ považujú žalobu za nedôvodnú, nakoľko sa žalobkyňa nestala vlastníčkou novej stavby a už vôbec sa nestala vlastníčkou pristavby a garáže, na ktorú získal stavebné povolenie právny predchodca žalovaných.

4. Žalované 1/ a 2/ k vyjadreniu pripojili tieto dôkazy: zmluvu o návratnej pôžičke zo dňa 22.03.1979, žiadosť o vydanie stavebného povolenia zo dňa 17.10.1988 na stavbu pivnice, žiadosť o poskytnutie bezúročnej pôžičky, žiadosť o vyňatie pôdy z poľnohospodárskeho pôdneho fondu, žiadosť o stavebné povolenie na pristavbu garáže, potvrdenie Miestneho národného výboru v X. zo dňa 05.02.1979 a fotokópiu poštového poukazu na sumu XX.XXX,- Kčs.

5. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení zo dňa 25.04.2022 k vyjadreniu žalovaných 1/ a 2/ uviedla, že skutkové tvrdenia žalovaných sú absolútne nepravdivé a ani listinné dôkazy, ktoré predložili k svojmu vyjadreniu ako dôkaz, pravdivosť ich námietok nepreukazujú.

Z obsahu dedičského rozhodnutia S. jednoznačne vyplýva, že predmetom dedenia bol len ideálny spoluvlastnícky podiel X/X k rodinnému domu, zastavanému pozemku a príľahlej záhrade. Pozemky na základe tohto dedičského rozhodnutia boli zapísané na LV č. XXX, k.ú. X. v X/X v prospech žalobkyne a v X/X v prospech jej syna D. D.i, syn žalobkyne, dobre vedel, že rodinný dom má so svojou matkou v ideálnom podielovom spoluvlastníctve 1/2 a všetky jeho opravy, rekonštrukcie a prístavby uskutočňoval s jej vedomím a súhlasom.

Tvrdenie o spracovaní vecí je nepravdivé a žalované ním vedome zavádzajú súd. Nič z nimi pripojených listinných dôkazov nedosvedčuje tvrdené skutočnosti. Z dedičského konania D 521/78 vyplýva, že predmetom dedenia bol ideálny spoluvlastnícky podiel X/X k rodinnému domu, ktorý mal v roku XXXX hodnotu 1XX.XXX,- Kčs, hodnota dedeného podielu X/X bola XX.XXX,- Kčs. Dom v tom čase pozostával z 3 izieb, kúpeľne, kuchyne, špajze, príslušenstvom boli chlievy. Žalované pripojili ako dôkaz o rekonštrukcii žiadosť o pôžičku na sumu XX.XXX,- Kčs a zmluvu o pôžičke z roku 1979, ktorá mala byť použitá na prístavbu kotolne a detskej izby k rodinnému domu. K tejto „rekonštrukcii“ nebolo pripojené stavebné povolenie, ani iné listiny. Ďalej žalované pripojili stavebné povolenie z roku 1988 na stavbu pivnice na pozemku pri rodinnom dome. Jednalo sa o drobnú stavbu na pozemku v spoluvlastníctve so žalobkyňou, realizovanú s jej súhlasom, nie o rozsiahlu rekonštrukciu rodinného domu. A napokon predložili žiadosť o vyňatie časti záhrady o výmere XX m² na stavbu garáže. K vydaniu takéhoto administratívneho rozhodnutia bol nevyhnutý súhlas žalobkyne ako spoluvlastníčky pozemku. Žalované nepredložili žiadne kolaudačné rozhodnutie. Žiadna rozsiahlejšia rekonštrukcia rodinného domu sa nerobila. Sám D. pri žiadosti o pridelenie súpisného čísla pre rodinný dom zo dňa 26.08.2013, ktorá bola pripojená k žalobe, uvádzal, že rodinný dom bol postavený v roku XXXX a nie neskôr, kedy malo dôjsť k jeho zániku a postaveniu nového domu v dôsledku rozsiahlej rekonštrukcie. Rodinný dom je v pôvodnom stave, čo je vidieť na prvý pohľad. Prístavba jednej miestnosti a stavba garáže na príľahlom pozemku a stavba pivnice nie sú spracovaním rodinného domu, ktoré by malo za následok zánik spoluvlastníckeho práva žalobkyne k X/X domu.

Podľa právnej teórie v prípade spracovania stavieb treba prihliadať na to, či spracovaním stavby vznikne celkom nová stavba odlišná od pôvodnej (napríklad zbúraním pôvodnej stavby a postavenie novej stavby), k čomu sa prikláňa aj rozhodovacia prax súdov. V tejto súvislosti žalobkyňa poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo 761/2001 z 05.11.2002 a rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo 27/1996.

Žalované v závere svojho vyjadrenia tvrdia, že sa pokúšajú zabezpečiť dôkaz projektom rekonštrukcie rodinného domu, k čomu žalobkyňa uviedla, že taký projekt nejestvuje. Na tak rozsiahlu rekonštrukciu, aby spĺňala atribúty spracovania domu a vzniku vlastníckeho práva k celému novému domu výlučne v prospech právneho predchodcu žalovaných, by muselo byť vydané stavebné povolenie a kolaudačné rozhodnutie. Ďalej žalované naznačujú, že rozsah rekonštrukcie bude vecou znaleckého dokazovania, k čomu žalobkyňa uviedla, že celá X. vie dosvedčiť, že dom, ktorý je predmetom sporu, je v pôvodnom stave ako bol postavený v roku XXXX, vrátane vonkajšej omietky (brizolitu), pôvodných okien, obkladov a celkového riešenia, okrem prístavby detskej izby a kotolne, čo však nie je možné považovať za rozsiahlu rekonštrukciu s následkom vzniku novej veci.

Žalobkyňa dodala, že všetky opravy, prístavby a drobné rekonštrukcie sa na dome vykonali s jej vedomím a súhlasom. Financoval ich D. čiastočne použil aj stavebný materiál, ktorý doviezla žalobkyňa (pri stavbe garáže), na základe vzájomnej dohody, pretože žalobkyňa sa vzdala užívania domu v jeho prospech.

Žalobkyňa zároveň navrhla vykonať dokazovanie výsluchom svedkyne J., sestry zosnulého D. a dcéry žalobkyne, a výsluchom svedkyne G. vnučky žalobkyne, ktoré sa vedia vyjadriť k rekonštrukcii a stavu rodinného domu, ako aj k priebehu dedičského konania v roku XXXX a údajnej dobromyseľnosti D. v tom, že mu patrí celý rodinný dom.

6. Žalované 1/ a 2/ po oboznámení sa s vyjadrením žalobkyne predložili súdu listinné dôkazy na preukázanie dobromyseľnosti D. a to Projekt - prístavba k rodinnému domu, Projekt - garáž, Stavebné povolenie, kolaudačné rozhodnutie - garáž, Náklady na stavebný materiál, Geometrický plán z roku 1984, z ktorých podľa vyjadrenia žalovaných 1/ a 2/ vyplýva, že právny predchodca bol dobromyseľným a nerušeným držiteľom nehnuteľností, tieto užíval ako svoje vlastné, investoval do nich, rekonštruoval, pristavoval a staval nové stavby na pozemkoch. Nikdy nebol v držbe nikým rušený.

7. Dňa 12.07.2022 žalobkyňa doručila súdu listinné dôkazy - fotografiu fasády rodinného domu od ulice z roku cca XXXX, na ktorej fotografii je vidieť zosnulého D. ešte ako chlapca stojaceho pred domom a fotografiu fasády rodinného domu zo súčasnosti.

8. V písomnom podaní zo dňa 22.07.2022 žalované 1/ a 2/ navrhli na súdnom pojednávaní vypočúť ako svedkov M. všetci bytom X., ktorí sú dlhoroční obyvatelia obce X. a poznajú rodinu žalovaných. Svedkov žalované navrhli vypočúť za účelom preukázania reálnych investícií do prestavby, prístavby rodinného domu, zabezpečenia stavebného materiálu, ako aj uskutočnenia výstavby vedľajších stavieb k rodinnému domu.

9. Vo veci sa dňa 14.09.2022 uskutočnilo súdne pojednávanie.

10. Žalobkyňa prostredníctvom svojej právnej zástupkyne na pojednávaní uviedla, že je spoluvlastníčkou ideálnej polovice rodinného domu so súpisným číslom XXX na parcele č. XXX/XX, ktorý je ale v súčasnosti v celosti zapísaný na LV č. XXXX ako výlučné vlastníctvo už zosnulého syna žalobkyne D. D. si dal v roku 2013 tento rodinný dom zapísať do svojho výlučného vlastníctva na základe rozhodnutia o pridelení súpisného čísla, ktoré vydala Obec X. v súlade so zákonom o prideľovaní súpisných čísel, kde deklaroval, že je vlastníkom celého rodinného domu. Obec túto skutočnosť do podrobností neskúmala, príslušný kataster nehnuteľností túto záznamovú listinu zapísal bez toho, že by porovnal údaje, ktoré mal už skôr v zbierke listín na základe dedičského rozhodnutia po právnom predchodcovi D. Žalobkyňa síce na základe dedičského rozhodnutia po svojom zomrelom už bývalom manželovi, s ktorým sa ešte pred jeho smrťou rozviedla, je ideálnou spoluvlastníčkou pozemkov pod rodinným domom, príťahlých pozemkov, záhrady, ale už nie je spoluvlastníčkou polovice rodinného domu.

Pokiaľ ide o obranu žalovaných, ktorá bola v konaní postavená na tom, že rodinný dom, ktorý bol predmetom dedičského konania po právnom predchodcovi D. už nie je ten istý, ale došlo k vzniku novej veci jeho podstatnou rekonštrukciou, podľa názoru žalobkyne žalované v tejto obrane dôkazné bremeno v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou súdov neunesli. Ak aj došlo k nejakej zmene na rodinnom dome, nejedná sa o rozsiahlu rekonštrukciu, ktorá by mala za právny následok zánik vlastníckeho alebo spoluvlastníckeho práva k nehnuteľnosti, takže výsledkom je, že poručiť D. vie osvedčiť právny titul vlastníctva k rodinnému domu len k polovici, a to titulom dedičského konania, vo zvyšnej polovici právny titul nemá. Tam je jedine rozhodnutie o určení súpisného čísla, ktoré však aj podľa príslušných právnych predpisov nenahrádza žalobu o určenie vlastníckeho práva.

Žalobkyňa od počiatku vždy bola a zostala ideálnou spoluvlastníčkou rodinného domu a jej syn to po celý čas vedel. Ak sa domnieval, že dom je iba jeho, patrí iba jemu, táto jeho domnienka súvisela s tým, že matka súhlasila, aby v dome býval, užíval ho, nežiadala nájomné, žiadne protiplnenia, netýkala sa však toho, že by sa vzdala vlastníckeho práva. Ak žalované, resp. ich právny predchodca do domu investoval, keďže tam býval po celý čas, čo je nesporná skutočnosť, toto všetko žalobkyňa zohľadní v prípade konania o zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva k rodinnému domu a aj pozemku, pri stanovení výšky odplaty za spoluvlastnícky podiel.

K stavbe garáže žalobkyňa uviedla, že syn síce postavil garáž, ale tehly dala ona. Garáž nie je príslušenstvom domu, ale je samostatnou stavbou, ktorej mohlo byť pridelené aj súpisné číslo a mohla byť zlegalizovaná. Garáž je v tejto súvislosti nová téma, polovica pozemku pod garážou patrí žalobkyňi. Ak chcú žalované garáž do vlastníctva, musia podniknúť potrebné kroky. Aký bude ďalší osud týchto vecí po skončení dedičského konania, to bude predmetom vyporiadania podielového spoluvlastníctva, tam môže súd zohľadniť, kto tam býval, tieto veci zveľaďoval alebo na nich participoval.

Po výsluchu svedkov žalobkyňa zdôraznila, že pokiaľ ide o garáž, táto mala byť samostatne stojacou stavbou. To, že má spoločný múr s rodinným domom, nemení nič na charaktere tejto stavby. Jedná sa len o stavebnotechnickú vec, aj rodinné domy mávajú spoločné múry. To, že garáž má múr spoločný s rodinným domom, neznamená, že došlo k vzniku novej stavby, garáž by mohla byť postavená aj ako samostatná vec. Ak by bola garáž príslušenstvom domu, stavebné povolenie a kolaudačné rozhodnutie by boli vydané na rekonštrukciu domu. Stavebné povolenie a kolaudačné rozhodnutie boli vydané samostatne, garáž nie je príslušenstvom rodinného domu a keby aj bola, vlastnícke právo žalobkyne k rodinnému domu nezaniklo a postavením garáže nevznikla nová vec.

Žalobkyňa záverom uviedla, že má dve deti, syna, ktorý je zosnulý, a dcéru. Po žalobkyňi majú obidve deti rovnako právo byť dedičmi a dcéra žalobkyne tiež má dcéru, žalobkyňa má nielen vnučku, ale aj pravnučku. Keď polovica rodinného domu patrila žalobkyňi titulom zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov, chce, aby to tak aj ostalo a druhá časť domu aby neprešla len v prospech syna, pretože to ako matka vníma ako nespravodlivé.

11. Žalované 1/ a 2/ prostredníctvom právnej zástupkyne na pojednávaní uviedli, že z právnej stránky vzhľadom na obsah dedičského rozhodnutia polovica rodinného domu bola predmetom vyporiadania BSM, pretože právny predchodca žalovaných 1/ a 2/ a žalobkyňa sa rozviedli. Polovica teda nebola predmetom následných prevodov s tým však, že právny predchodca žalovaných bol zrejme celý život presvedčený, že rodinný dom patril len jemu, pretože takýmto spôsobom on celý život konal. Čo sa týka technických vecí, aké stavebné úpravy za celý život vykonal a akým spôsobom zmenil charakter pôvodnej stavby, to nie je otázka právna, ale otázka technického charakteru. Bola postavená nová stavba garáže, kde bol stavebníkom už len právny predchodca žalovaných 1/ a 2/, čiže to je príslušenstvo k rodinnému domu, ktoré je po právnej stránke samostatnou vecou a nezdieľa osud hlavnej veci - rodinného domu.

Právna zástupkyňa žalovaných 1/ a 2/ upriamila pozornosť na to, že bola uskutočnená prístavba, úplne nová stavba garáže, kde z dokumentov vyplýva, že stavebníkom, aj čo sa týka kolaudačného rozhodnutia, bol už len právny predchodca žalovaných.

Po výpovedi svedkov žalované 1/ a 2/ prostredníctvom právnej zástupkyne doplnili, že z písomných dokladov vyplývalo, že išlo o samostatne stojacu garáž. Svedkyňa ozrejmila, že garáž nemá samostatnú stenu, ale že bola pristavená k rodinnému domu. Je zrejme napojená sieťami na rodinný dom a z poschodia domu je zrejme východ na plánovanú terasu, ktorú mala asi tvoriť strecha garáže. Keďže nejde o samostatnú stavbu, ale o stavbu, ktorá bola pristavená k domu, má za to, že už nemožno hovoriť o príslušenstve, pretože príslušenstvo je po právnej stránke samostatná vec, ktorá môže mať aj svoj samostatný právny osud a nemusí sa vôbec podieľať na právnom osude hlavnej veci, na druhej strane však súčasť veci je vec, ktorá zdieľa právny osud hlavnej veci a ako taká samostatne nemôže fungovať. Pokiaľ bude oddelená od samostatnej veci, prestáva byť funkčnou sama o sebe. Keď sa posúdi rozsah prístavby, čiže bola pristavená kotolňa, detská izba, garáže, táto, čo sa týka rozsahu zastavanej plochy, už presahuje pôvodnú stavbu.

12. Svedkyňa J. dcéra žalobkyne, švagriná žalovanej 1/ a teta žalovanej 2/, uviedla, že v rodinnom dome v X., ktorý je predmetom tohto konania, po rozvode rodičov býval otec a po jeho smrti brat s manželkou. Keď sa tam brat do domu presťahoval, dole boli dve miestnosti, kuchyňa a komora, po schodoch, ktoré boli zvonka, sa vyšlo hore, tam bola chodbička, z ktorej sa išlo do detskej izby, kúpeľňa, schodisko na padláš, obývačka, špajza, spálňa, takisto ako je to teraz, nič sa tam nezmenilo. Akurát, že brat potom domuroval schody, schodisko skryl, na spodok dal kotolňu a nad ňu detskú izbu. Pokiaľ ide o rekonštrukciu, brat pristavil schodisko, kotolňu a tú izbu nad kotolňou, to je všetko. Čo sa týka interiéru, tam nespravil nič, všetko je v pôvodnom stave, podlaha, steny, elektrika či kúrenie. Pôvodne mali kúrenie z pece, on pristavil kotolňu a len to napojil na radiátory, to je všetko. Okná sú pôvodné, všetko je pôvodné. Maľovka je pôvodná, odkedy sa nasťahovali, odvtedy sa nemaľovalo. Pokiaľ ide o rekonštrukciu zvonka, keď sa vošlo do dvora, tam bola garáž a chlievy ešte za otca, to ešte vymurovali oni spolu (pozn. súdu - so žalobkyňou). A brat si dostával dvojgaráž, halu - box, kde striekal autá, lebo on celý život robil s autami, potom ešte v záhrade pristavil konicu, lebo mal kone a ešte pristavil senník, kde uskladňoval seno a slamu, čo mu bolo treba na podstielku. Garáž je spojená stavebne s domom, asi aj z tepelného hľadiska. Brat chcel nad garážou urobiť z obývačky terasu. Svedkyňa ďalej uviedla, že keď býval v dome brat po smrti otca, maminka tam chodila, oni mali vrch a ten spodok, tie miestnosti, boli zariadené nábytkom, čo bol pôvodne hore. Keď tam išli na návštevu, väčšinou čas trávil dole. Vzťah matky a brata bol taký, aký bol, boli ako pes a mačka, tvrdohlaví, rovnakí. Brat ťažko znášal, že sa rozviedli, lebo on otca videl vždy v tom dobrom svetle, len sa cez to nepreniesol, vše vychádzali dobre, vše zle a svedkyňa bola taký hromozvod. Tvrdohlaví boli obidvaja, neustúpil ani jeden, ani druhý. Na otázku, či žalobkyňa vedela o rekonštrukcii domu, svedkyňa uviedla, že matka vedela o rekonštrukcii, na strechu dávala bratovi aj peniaze, ale on bol hrdý ako otec, peniaze neprijal, strechu robil, ešte boli koruny.

13. Svedkyňa G., vnučka žalobkyne, neter žalovanej 1/ a sesternica žalovanej 2/, na otázku, či sa vie vyjadriť k tomu, prečo si žalobkyňa myslí, že jej patrí polovica rodinného domu, uviedla, že starká ten dom stavala a tam sa nič nemenilo, polovica bola odjakživa jej, ako sa rozviedli. Svedkyňa ďalej uviedla, že do domu chodila pravidelne, bola tam skoro vždy cez prázdniny a skoro každý víkend možno do svojich 16. rokov, odkedy mala už aj iné záujmy, lebo tam bývali prastarí rodičia - rodičia starkej U., ktorí bývali dole a ktorých odmalička milovala a ktorí ju prakticky vychovali; sesternice, aj kamarátov tam mala. Prastarí rodičia bývali chvíľu hore, možno rok, potom im to starká uvoľnila a bývali dole. Na otázku, či sa na dome robila nejaká rekonštrukcia, kto ju robil, v akom rozsahu a čo sa rekonštruovalo, svedkyňa

uviedla, že na dome bola spravená akurát strecha, pristavovali sa dve garáže, tretia bola vypaľovacia garáž, to všetko staval strýko s požehnaním starkej, ešte sa pristavoval taký malý plot pred domov a dostavoval tú kotolňu s detskou izbou a zakrývalo, zabetónovalo sa schodisko, ktoré viedlo zospodu navrch. Tam sú pôvodné omietky a dlážky, čo robili starí rodičia J. K vzťahu žalobkyne a jej syna D. svedkyňa uviedla, že D. strýko bol taký zvláštny, nevedel spracovať, že sa rozviedli jeho rodičia, ale komunikovali spolu normálne, len tam bolo medzi nimi stále niečo cítiť. Hádať sa nemali prečo, pokiaľ svedkyňa vie. Dvojgaráž, ktorú postavil strýko D., je spojená s domom, „prilepená“, a asi meter od nej je vypaľovací box.

14. Súd po oboznámení sa so žalobou, písomnými vyjadreniami strán sporu a pripojenými listinnými dôkazmi zistil tento skutkový stav:

15. Žalobkyňa nadobudla za trvania manželstva so svojím manželom D., narodeným XX.XX.XXXX, ktorým zomrel dňa XX.XX.XXXX, pozemky a na nich postavený rodinný dom na O. Právny predchodca žalobkyne, jej bývalý manžel D.i zomrel dňa XX.XX.XXXX a dedičské konanie po ňom bolo prejednané Štátnym notárstvom v W. pod sp. zn. S. Dedičmi po poručiteľovi D.torý zomrel dňa XX.XX.XXXX, boli jeho syn D. Dedičské konanie bolo ukončené vydaním rozhodnutia č.k. S. ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 21.06.1978. Z toho rozhodnutia vyplýva, že štátne notárstvo podľa § 39 ods. 2 not. por. a podľa právoplatnej dohody dedičov zo dňa 21.06.1978 potvrdzuje, že do dedičstva patriaci majetok, ktorý majetok tvoria: nehnuteľnosti v k.ú. X. vedená v poz. kn. vl. č. XXX, parc. č. XXX na mene N. v celosti, z ktorej parcely geometrickým plánom č. XX-XX/XXX-XXX-XX oddelené kúpnu zmluvou zo dňa 10.12.1958 reg. pod C. nadobudnuté parcela č. XXX/X v polovici a parc. č. XXX/X v X/X-ine, pričom podobný podiel patrí J. a polovicou na tejto parcele vystavaného domu č. XXX, pričom spoluvlastníčkou druhej polovice tohto domu je zase J.; hnutel'nosti: zariadenie bytu a opotrebené šatstvo, nadobudol dedič D. - syn s povinnosťou dať výplatok spoludedičke J. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia bezúročne.

16. V zápisnici o predbežnom vyšetrení č.k. S.o dňa 25.05.1978 v dedičskom konaní po poručiteľovi D., zomrelom XX.XX.XXXX, sa žalobkyňa ako manželka uvádza ako J. - rozvedená s nebohým, teraz vydatá U.. Pri vymedzení dedičstva, konkrétne nehnuteľností, sa uvádza: podľa pozemkovej knihy neprichádza ako vlastník rodinný dom pozostávajúci z troch izieb, kúpeľne, kuchyne, špajzy, chlievy, záhrada, spoluvlastníci: bývalá manželka J.

17. Zo zápisnice v dedičskej veci po D., zomrelom XX.XX.XXXX, č.k. D XXX/XX-X zo dňa 21.06.1978 spísanej za prítomnosti účastníkov J. - rozvedenej manželky vyplýva: Po poučení o ustanovení podľa § 35 not. por. účastníci udávajú, že poručiteľ a pozostalá manželka mali v bezpodielovom spoluvlastníctve tento majetok: dom v X..p. XXX so zastavanou plochou parc. č. XXX/X a d.p. XXX/X a žiadali pojať do dedičstva z tohto polovicu. Štátny notár na to vyhlásil rozhodnutie: Štátne notárstvo podľa § 35 not. por. určuje, že z vecí v bezpodielovom spoluvlastníctve patrí do dedičstva polovica uvedených vecí. Podľa výsluchu vykonaného šetrenia a údajov účastníkov sa vykonal tento súpis majetku: nehnuteľnosti - v k.ú. X. vedená ešte v poz. kn. vl. č. XXX, parc. č. XXX na mene N.a a manželky I. v celosti, z ktorej parcely geometrickým plánom č. XX-XX/XXX-XX-XX oddelené a kúpnu zmluvou zo dňa 10.12.1958 reg. pod C. nadobudnuté parcele č. 4XX/X v polovici a parc. č. XXX/X v X/X-ine, pričom podobný podiel patrí J.j, s polovicou na tejto parcele vystavaného domu č. XXX, pričom spoluvlastníčkou druhej polovice tohto domu je zase J.. Hnutel'nosti: zariadenie bytu a opotrebené šatstvo. Dom v celosti dľa ocenenia prevedeného MNV XX.XXX,- Kčs., hnutel'nosti XXX,- Kčs. Dedičia uzavreli túto dedičskú dohodu: dedičstvo prevezme D. - syn s povinnosťou dať výplatok spoludedičke J. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia bezúročne.

18. Z poštového poukazu vyplýva, že dňa 14.08.1978 D. vyplatil sestre J.

19. Z výpisu Strediska geodézie v W. zo dňa 07.06.1978 vyplýva, že záhrada a zastavaná plocha na parc. č. XXX/X a výmoľ parc. č. XXX/X . užívajú D.

20. Dňa 26.08.2013 požiadal D. určenie súpisného čísla pre stavbu rodinného domu, ktorá je postavená v obci X. na parcele č. XXX/XX; stavba postavená v roku XXXX.

21. Na základe uvedenej žiadosti rozhodnutím Obce X. o určení súpisného čísla č. XXX/XXXX-Bra zo dňa 12.11.2013 Obec X. určila pre stavbu rodinného domu postavenú v obci X. súpisné číslo XXX a orientačné číslo XX. Stavba sa nachádza v katastrálnom území X.selný kód XXX XXX,. na parcele X.

Vlastníkom stavby je D.i, narodený 1X.XX.XXXX, bytom I. vo vlastníctve X/X. Stavba bola postavená v roku XXXX.

22. Z výpisu z LV č. XXX pre k.ú. X. je zrejme, že podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti parc. č. XXX/X o výmere XXX m2 záhrada, XXX/XX o výmere XXX m2 zastavaná plocha a nádvorie, parc. č. XXX/XX o výmere XX m2 zastavaná plocha a nádvorie, parc. č. XXX/XX. o výmere XX m2 zastavaná plocha a nádvorie, parc. č. XXX/XX o výmere XX m2 zastavaná plocha a nádvorie, parc. č. XXX/XX o výmere XXX m2 záhrada, sú D., každý o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1/2, a to titulom nadobudnutia - rozhodnutie č. S. z 21.06.178 - 16/78.

23. Z výpisu z LV č. XXXX pre k.ú. X. vyplýva, že ako výlučný vlastník nehnuteľnosti parc. č. XXX/X o výmere XXXX. m2 orná pôda, rodinný dom č. súp. XXX na parc. č. XXX/XX je zapísaný D.itulom nadobudnutia je kúpna zmluva č. D. a rozhodnutie o určení súp. čísla č. XXX/XXXX-Bra z XX.XX.XXXX - Z XXXX/XXXX - XX/XXXX.

24. Žalobkyňa J. je matkou zosnulého D., narodeného XX.XX.XXXX, ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX. Žalované 1/ a 2/ sú zákonnými dedičkami po poručiťovi D. v prvej dedičskej skupine. Žalovaná 1/ je manželkou poručiťefa, žalovaná 2/ dcérou poručiťefa. D. zomrel dňa XX.XX.XXXX. Dedičské konanie po poručiťovi je vedené notárkou N. ako súdnou komisárkou pod sp. zn. 1XD/XXX/XXXX.

25. Žalobkyňa dňa 20.10.2021 prostredníctvom svojej právnej zástupkyne požiadala Okresný úrad C., katastrálny odbor o zápis vlastníckeho práva žalobkyne k spoluvlastníckemu podielu X/X k rodinnému domu so súpisným číslom XXX postavenému na X. parcele č. XXX/XX, ktorý je v súčasnosti zapísaný na LV č. XXXX pre k.ú. X. ako výlučné vlastníctvo ŠU. narodeného 1X.XX.XXXX, bytom I. si dal rodinný dom zapísať na list vlastníctva na základe rozhodnutia o súpisnom čísle č. XXX/XXXX ako výlučný vlastník, hoci mu na základe dedičského rozhodnutia S. patrí k rodinnému domu len spoluvlastnícky podiel X/X, ktorý zdedil po svojom otcovi D.. Zápis žalobkyňa žiadala na základe záznamovej listiny overenej kópie dedičského rozhodnutia S. po poručiťovi D. narodenom XX.XX.XXXX, ktorý zomrel XX.XX.XXXX, bytom X., v ktorej sa uvádza ako dedič spoluvlastníckeho podielu X/X k rodinnému domu postavenému na vtedajšej X. parcele č. XXX/X s vtedajším popisným číslom XXX. Spoluvlastnícky podiel X/X z týchto nehnuteľností patrilo rozvedenej manželke J. V súlade s týmto kataster zapísal dedičské rozhodnutie vo vzťahu k pozemkom na LV č. XXX k.ú. X. po X/X. pre D. Y.. Rovnaký vlastnícky vzťah sa vzťahuje aj k rodinnému domu so súpisným číslom XXX postavenému na X. parcele č. XXX/XX zapísanému na LV č. XXXX k.ú. X..

26. Okresný úrad C., katastrálny odbor listom zo dňa 14.12.2021 oznámil právnej zástupkyne žalobkyne, že dňa 20.10.2021 bol elektronicky doručený úradu návrh na zápis záznamovej listiny, kde predmetom zápisu má byť dedičské rozhodnutie S. rodinného domu v k.ú. X.. Uvedený návrh nie je možné zapísať do katastra nehnuteľností z dôvodu, že dedičské rozhodnutie S. už bolo zapísané pod pol. vz. XX/XX a rodinný dom súp. č. XXX bol zapísaný na základe rozhodnutia o určení súpisného čísla pod pol. vz. XX/XXXX. Na uvedenú nehnuteľnosť je vedený súdny spor na Okresnom súde Lučenec pod č. 6C/50/2021 a plomba bude vymazaná po skončení tohto konania.

27. Z pripojeného spisu Okresného súdu Lučenec sp. zn. 6C/50/2021 vyplýva, že pod touto spisovou značkou bolo na tunajšom súde vedené konanie žalobkyne: J. proti žalovaným: 1/ B. o nariadenie neodkladného opatrenia. Uznesením č.k. 6C/50/2021-45 zo dňa 30.11.2021 súd nariadil neodkladné opatrenie, ktorým:

- zakázal žalovaným nakladať (scudziť, zriadiť na ňom právo v prospech tretích osôb, alebo meniť jeho stavebnotechnický stav a účel) s rodinným domom so súpisným číslom XXX postaveným na X. parcele číslo XXX/XX zapísaným na liste vlastníctva číslo XXXX katastrálne územie X. ako výlučné vlastníctvo D. narodeného 1X.XX.XXXX, ktorý zomrel XX.XX.XXXX, naposledy bytom I. až do právoplatného skončenia konania o určení vlastníckeho práva k X/X. rodinného domu v prospech žalobkyne (výrok I.);
- žalobkyňi uložil povinnosť v lehote do 30 dní podať žalobu o určení vlastníckeho práva k podielu X/ X k rodinnému domu so súpisným číslom XXX postavenému na X. parcele číslo XXX/XX zapísanému na liste vlastníctva číslo XXXX katastrálne územie a obec X. (výrok II.);
- žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyňi náhradu trov konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania (výrok III.).

28. Zo stranami sporu predložených listinných dôkazov tiež vyplýva, že dňa 05.02.1979 Miestny národný výbor v X. potvrdil, že D. má podanú žiadosť o vydanie povolenia na prevedenia modernizácie rodinného domu a výstavby detskej izby.

29. Dňa 27.02.1979 D. požiadal ZD. o poskytnutie návratnej bezúročnej pôžičky vo výške XX.XXX,- Kčs s odôvodnením, že býva v X. v rodinnom dome, ktorý spolu zdedil so sestrou po smrti otca. Na dome je potrebné dokončiť ešte niektoré stavebné práce a navyš si chce pristaviť kotolňu a detskú izbu. Dňa 22.03.1979 bola medzi ČG. uzatvorená zmluva o návratnej pôžičke č. XX/XX v sume XX.XXX,- Kčs na účel prevedenia prístavby rodinného domu.

30. Dňa 17.10.1988 požiadal D. miestny národný výbor v X. o vydanie stavebného povolenia na stavbu pivnice pri svojom rodinnom dome.

31. Dňa 25.09.1991 D. požiadal Obvodný úrad Lučenec, referát poľnohospodárstva o vyňatie pôdy z poľnohospodárskeho pôdneho fondu, a to o vyňatie záhrady o výmere XX m² z poľnohospodárskeho pôdneho fondu parc. č. XXX/X v k.ú. X. pre účel výstavby garáže. Obvodný úrad Lučenec dňa 01.10.1991 vydal rozhodnutie, ktorým udelil predchádzajúci súhlas na odňatie poľnohospodárskej pôdy poľnohospodárskej výroby pre výstavbu garáže o výmere X,XXXX ha parc. č. XXX/X. kultúra záhrada, bonitná trieda X, katastrálne územie X.. Súčasne Obvodný úrad W. rozhodol o odňatí pôdy z poľnohospodárskeho pôdneho fondu na trvalo ku dňu 15.10.1991.

32. Nedatovanou žiadosťou adresovanou Miestnemu národnému výboru v X. iadal D. o stavebné povolenie na prístavbu garáže k rodinnému dom č. XXX. Prílohou žiadosti bol projekt garáže s rozpočtom a technickou správou. Technická správa k novostavbe garáže bola schválená 11.10.1991, hrubý rozpočet na novostavbu garáže bol vyčíslený na XX.XXX,- Kčs. Projekt garáže je z októbra XXXX.

33. Dňa XX.XX.XXXX Obvodný úrad životného prostredia C., úsek štátnej správy územného plánovania a štátneho poriadku vydal oznámenie o zahájení stavebného konania, a to na základe žiadosti D. zo dňa 24.09.1991 ohľadne výstavby samostatne stojacej garáže na stavebnom pozemku rodinného domu č. XX v Cinobani na parc. č. XXX/X záhrada v k.ú. X..

34. Obvodný úrad životného prostredia C. dňa 11.10.1991 vydal D. stavebné povolenie na samostatne stojacu garáž pozostávajúcu z jednej miestnosti v k.ú. X. na pozemku parc. č. XXX/X.. Dňa 11.06.1997 Okresný úrad v C., odbor životného prostredia vydal kolaudačné rozhodnutie, ktorým povolil užívanie stavby „samostatne stojaca garáž“ v X. na parc. č. XXX/XX. pozostávajúcu z garáže pre jedno státie vozidla.

35. Podľa § 137 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o
c) určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

36. Podľa § 126 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), vlastník má právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje; najmä sa môže domáhať vydania veci od toho, kto mu ju neprávom zadržuje.

37. Podľa § 132 ods. 1 OZ, vlastníctvo veci možno nadobudnúť kúpou, darovacou alebo inou zmluvou, dedením, rozhodnutím štátneho orgánu alebo na základe iných skutočností ustanovených zákonom.

38. Podľa § 135b ods. 1 OZ, ak niekto dobromyseľne spracuje cudziu vec na novú vec, stáva sa vlastníkom novej veci ten, ktorého podiel na nej je väčší. Je však povinný uhradiť druhému vlastníkovi cenu toho, o čo sa jeho majetok zmenšil. Ak sú podiely rovnaké a účastníci sa nedohodnú, rozhodne na návrh ktoréhokoľvek z nich súd.

39. Podľa § 135b ods. 2 OZ, ak niekto spracuje cudziu vec, hoci je mu známe, že mu nepatrí, môže vlastník veci žiadať o jej vydanie a navrátenie do predošlého stavu. Ak navrátenie do predošlého stavu

nie je možné alebo účelné, určí súd podľa všetkých okolností, kto je vlastníkom veci a aká náhrada patrí vlastníkovi alebo spracovateľovi, ak medzi nimi nedôjde k dohode.

40. Podľa § 137 ods. 1 OZ, podiel vyjadruje mieru, akou sa spoluvlastníci podieľajú na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva k spoločnej veci.

41. Podľa § 120 ods. 1 OZ, súčasťou veci je všetko, čo k nej podľa jej povahy patrí a nemôže byť oddelené bez toho, že by sa tým vec znehodnotila.

42. Podľa § 121 ods. 1 OZ, príslušenstvom veci sú veci, ktoré patria vlastníkovi hlavnej veci a sú ním určené na to, aby sa s hlavnou vecou trvale užívali.

43. Keďže v danom prípade ide o určovaciu žalobu, súd v prvom rade skúmal v zmysle § 137 písm. c) CSP, či žalobkyňa má naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ktorá je predmetom tohto konania. Žalobkyňa sa domáha určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, a to na tom skutkovom základe, že v čase smrti svojho bývalého manžela bola spoluvlastníčkou rodinného domu na LV č. XXXX pre k.ú. X. v podiele X/X. a z tohto dôvodu predmetom dedičského konania po bývalom manželovi žalobkyne bola iba X/X rodinného domu, keďže druhá polovica patrila žalobkyni z titulu bezpodielového spoluvlastníctva manželov, zápis na LV č. XXXX však svedčí v prospech zosnulého syna žalobkyne D. v celosti. Napriek tomu, že z obsahu dedičského rozhodnutia sp. zn. S. vyplývalo, že len polovica rodinného domu bola prejednaná v prospech D. po poručiťovi - jeho otcovi D. v rozpore s týmto rozhodnutím bol zapísaný rodinný dom do výlučného vlastníctva D. syna v celosti. Paradoxne podielové spoluvlastníctvo žalobkyne so zosnulým synom (u oboch podiel X/X) sa prejavilo v zápise spoluvlastníckych práv k pozemku pod rodinným domom, resp. rodinným domom zastavaným a príľahlým, ktoré sú zapísané na LV č. XXX pre k.ú. X.. Tento zápis sa neprejavil pri zápise vlastníckeho práva k rodinnému domu, nakoľko tento v čase prejednania dedičstva po poručiťovi D. (bývalom manželovi žalobkyne) v roku XXXX nebol na liste vlastníctva zapísaný. Po smrti D. o - syna, ktorý zomrel XX.XX.XXXX, je vedené dedičské konanie u notárky N.j ako súdnej komisárky pod sp. zn. XXD/XXX/XXXX. Žalobkyňa ako matka zosnulého nepatrí do okruhu zákonných dedičov po svojom synovi v prvej dedičskej skupine. Zákonnými dedičkami po zosnulom D. sú iba žalované 1/ a 2/ ako jeho manželka a dcéra.

44. Žalobca má naliehavý právny záujem na určení, či tu právo je alebo nie je vtedy, ak je tvrdené právo neisté alebo ohrozené za predpokladu, že vyhovujúcim určovacím rozsudkom možno túto neistotu alebo ohrozenie odstrániť. Prívlastok naliehavý musí byť taký, že právny záujem má dostatočnú intenzitu.

45. Súd má za to, že žalobkyňa preukázala naliehavý právny záujem v predmetnom konaní, nakoľko určovací výrok v rozhodnutí by bol spôsobilou verejnou listinou na zmenu zápisu v katastri nehnuteľností.

46. Jedným zo základných predpokladov úspešnosti určovacieho návrhu je tiež skutočnosť, že účastníci sú vecne legitimovaní na konanie. Všeobecne sa pod vecnou legitímáciou rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, kedy jeden účastník (strana) civilného sporu (žalobca) je subjektom hmotnoprávneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide (je aktívne vecne legitimovaný) a účastník na opačnej procesnej strane (žalovaný) je subjektom hmotnoprávnej povinnosti (je pasívne vecne legitimovaný).

47. Syn žalobkyne D. ktorý je zapísaný ako výlučný vlastník nehnuteľnosti vedenej na LV č. XXXX pre k.ú. X., dňa XX.XX.XXXX zomrel, bol ženatý a mal jedno dieťa. Dedičské konanie po poručiťovi doposiaľ nebolo ukončené. Od smrti poručiťľa do potvrdenia dedičstva alebo vyporiadania dedičov právoplatným rozhodnutím existuje určitá neistota v tom, s akým výsledkom konanie o dedičstve skončí, ako bude vyporiadané dedičstvo medzi viacerými dedičmi a kto z nich fakticky prevezme dedičstvo. Preto pokiaľ poručiťľ zanechal viac dedičov, sú v období od smrti poručiťľa až do vyporiadania dedičstva právoplatným rozhodnutím považovaní za spoluvlastníkov celého majetku patriaceho do dedičstva. Z právnych úkonov týkajúcich sa spoločných vecí alebo majetkových práv patriacich do dedičstva sú oprávnení voči iným osobám spoločne a nerozdielne (rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo 197/2010). Žalované 1/ a 2/ sú teda pasívne vecne legitimované v tomto spore. Rozhodnutie v predmetnom spore má nepochybne význam aj pre dedičské konanie po poručiťovi D., ktorý zomrel XX.XX.XXXX, keďže od výsledku tohto sporu závisí, čo bude predmetom dedičského konania.

48. Na základe vykonaného dokazovania má súd preukázané, že ku dňu smrti D. bývalého manžela žalobkyne, bola žalobkyňa podielovou spoluvlastníčkou rodinného domu v podiele X/X. Vlastnícke právo k ostatnému podielu X/X rodinného domu nadobudol syn žalobkyne, pričom táto skutočnosť bola potvrdená rozhodnutím Štátneho notárstva v W. vo veci prejednaní dedičstva po poručiteľovi D. ktorý zomrel XX.XX.XXXX, pod sp. zn. S. pre k.ú. X. však vyplýva, že syn žalobkyne bol ku dňu svojej smrti (XX.XX.XXXX) vedený ako výlučný vlastník rodinného domu v podiele X/X, a to na základe rozhodnutia Obce X. zo dňa 12.11.2013 o určení súpisného čísla. Z uvedeného možno dovodiť, že katastrálny úrad zapísal vlastnícke právo syna žalobkyne D. k rodinnému domu v celosti na podklade rozhodnutia o určení súpisného čísla, v rozpore s inou verejnou listinou (rozhodnutím Štátneho notárstva Lučenec č.k. S. zo dňa 21.06.1978), ktorá mu bola už skôr doručená a na podklade ktorej vykonal zápis k nehnuteľnosti vedenej na LV č. XXX v k.ú. X. v súlade s obsahom tohto rozhodnutia v prospech podielových spoluvlastníkov D., každého v podiele o veľkosti X/X.

49. Keďže správny orgán (Okresný úrad C., katastrálny odbor) nevykonal opravu chyby v katastrálnom operáte postupom podľa § 59 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov, a to ani z podnetu žalobkyne, o určení vlastníckeho práva rozhodoval súd.

50. Na základe vykonaného dokazovania má súd za nepochybne preukázané, že žalobkyni svedčí vlastnícke právo k rodinnému domu č. súp. XXX na X. parc. č. XXX/X2 zapísanému na LV č. XXXX v k.ú. X. v podiele X/X..

51. V nadväznosti na námietky žalovaných 1/ a 2/ sa súd zaoberal otázkou, či v dôsledku prestavby, prístavby, rekonštrukcie rodinného domu právnym predchodcom žalovaných 1/ a 2/ došlo spracovaním k vzniku novej veci v zmysle § 135b OZ, pričom vlastníkom tejto veci by už nemohla byť žalobkyňa.

52. Nadobudnutie vlastníctva k „prepracovanej stavbe“ je možné len vtedy, ak pôvodná stavba úplne zanikla. Ak ide o prestavbu pôvodnej stavby a ak nebolo medzi jej vlastníkom a stavebníkom dohodnuté niečo iné, je treba pri posudzovaní vlastníckeho vzťahu k takejto nehnuteľnosti spravidla vychádzať z toho, že to, čo prirástlo k pôvodnej (neodstránenej) stavbe, patrí vlastníkovi tejto pôvodnej stavby. V dôsledku zhodnotenia pôvodnej stavby, je možné voči vlastníkovi pôvodnej stavby uplatňovať nárok na vydanie takto získaného bezdôvodného obohatenia. Posúdenie, či určitý výsledok stavebnej činnosti je už stavbou ako predmetu občianskeho právnych vzťahov, resp. či došlo k zániku pôvodnej stavby, je vecou právnej úvahy súdu, pričom táto úvaha vychádza zo skutkových zistení v konaní (NS ČR 28 Cdo 2794/2010).

53. Ak existujúca stavba nezanikne, je všetko, čo bolo pridané, len prírastkom k doterajšej stavbe, bez ohľadu na pomer toho, čo už bolo zhotovené, k novo pridanému. Vlastníctvo k stavbe sa teda nemôže meniť jej prepracovaním podľa § 135b OZ (NS ČR 22 Cdo 2617/2008).

54. Nadobudnutie vlastníckeho práva spracovaním cudzej nehnuteľnej veci (stavby) je možné iba v prípadoch, kedy sa rekonštrukciou stavby vykonajú také zmeny jej základných stavebných prvkov, ktoré stavbu charakterizujú, že touto činnosťou sa zhotoví nová nehnuteľná vec (stavba). Z uvedeného vyplýva, že nemožno nadobudnúť vlastníctvo spracovaním len súčasti (podkrovia a p.) cudzej stavby (NS SR 2 Cdo 22/2005, ZSP č. 58/2005, R 4/2006).

55. Otázka, komu patril stavebný materiál, je sama o sebe právne nevýznamná. Z hľadiska nadobudnutia vlastníctva k stavbe nie je samo o sebe rozhodujúce, z akého materiálu stavebník staval. Ak použil cudzieho materiálu, nestáva sa vlastníkom materiálu bez ďalšieho vlastníkom, prípadne spoluvlastníkom takej stavby len tým, že na stavbu bol použitý (úplne alebo čiastočne) jeho materiál. Vlastníkom stavby sa stáva zásadne stavebník bez ohľadu na to, či staval z vlastného alebo cudzieho materiálu. Nadzemná stavba zaniká a presáva byť vecou v zmysle práva vtedy, ak nie je už zrejmé dispozičné riešenie prvého nadzemného podlažia. Pri stavbách obytných a stavieb občianskych táto zásada platí bezvýnimčne. Aj keď môže k zániku stavby ako veci v občianskoprávnom zmysle dôjsť ojedinele aj iným spôsobom (napr. obstavením), stavby pre bývanie, pre individuálnu rekreáciu, stavby občianskeho vybavenia a v úplne prevažujúcej väčšine aj stavby slúžiace výrobným účelom zanikajú vždy deštrukciou obvodového muriva pod úroveň stropu nad prvým nadzemným podlažím (obvykle pri súčasnom odstránení muriva priečok), v dôsledku čoho zaniká stav poskytujúci obraz o dispozičnom riešení

pôvodnej stavby. Z hľadiska posúdenia otázky zániku pôvodnej stavby pritom nie je rozhodujúci objem novovybudovaných konštrukcií, pretože pôvodná stavba buď zanikla a novovybudované konštrukcie potom tvoria súčasť stavby novej a alebo nezanikla a novo vybudované konštrukcie tvoria súčasť pôvodnej stavby. Pre posúdenie zániku pôvodnej stavby je teda v týchto prípadoch významné to, čo bolo odstránené, nie to, čo bolo novovybudované, pričom pre záver o zachovaní dispozičného riešenia prvého nadzemného podlažia je rozhodujúce, či došlo k úplnej alebo čiastočnej deštrukcii obvodových múrov prvého nadzemného podlažia. Pri úplnej deštrukcii týchto obvodových múrov je nepochybné, že pôvodná stavba zaniká. Pri čiastočnom zbúraní týchto múrov je potrebné posúdiť mieru zásahov (NS ČR 22 Cdo 761/2001).

56. Ustanovenie § 135b Občianskeho zákonníka výslovne rieši prípady, keď sa z cudzej veci, prípadne viacerých cudzích vecí, spracovaním vyhotoví nová vec a zmluvou nie je dohodnuté niečo iné. Predmetom spracovania zrejme môže byť aj nehnuteľnosť; ustanovenie § 135b Občianskeho zákonníka to nevylučuje (možnosť nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam spracovaním predvída aj zákon č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam vo svojom ustanovení § 34 ods. 1). Nadobudnutie vlastníckeho práva spracovaním cudzej nehnuteľnej veci ale zrejme môže mať praktický význam iba v prípadoch, keď sa rekonštrukciou stavby vykonajú také zmeny jej základných stavebných prvkov, že nepochybne ide o vytvorenie novej veci (stavby). Nadobudnutie vlastníctva k „spracovanej“ stavbe je možné, len pokiaľ pôvodná stavba zanikla, pričom za zánik stavby v zmysle práva treba považovať takú deštrukciu pôvodnej stavby, po ktorej prestalo byť poznateľné dispozičné riešenie prvého nadzemného podlažia (porovnaj napr. R 29/1999) (...) Z ustanovenia § 120 Občianskeho zákonníka vyplýva, že prístavba (nadstavba), ani iné stavebné zmeny (a už vôbec nie stavebné opravy a úpravy) zásadne nemenia nič na vlastníctve nehnuteľnej veci (porovnaj napr. R 29/1989) (NS SR 2 Cdo 22/2005).

57. Záver o zásadnej prestavbe, ktorou stavba stratila svoj pôvodný stavebnotechnický charakter, a preto sa nevydáva (§ 8 ods. 1 zákona č. 87/1991 Zb. v platnom znení), je právnou otázkou, ktorú rieši súd a nie znalec, ním nie je púha zmena stavebnoprávneho stavu stavby (rekolaudácia), ani výmena prvkov krátkodobej životnosti, u ktorých sa predpokladá, že sa za dobu životnosti stavby aspoň raz vymenia (NS SR 3 Cdo 27/96, ZSP č. 2/1997).

58. Z citovanej judikatúry vyplýva, že nadzemná stavba zaniká a prestáva byť vecou v právnom zmysle vtedy, ak nie je zrejme dispozičné riešenie prvého nadzemného podlažia. U stavieb obytných táto zásada platí bezvýnimčne. Stavby na bývanie zanikajú vždy deštrukciou obvodného muriva pod úrovňou stropu nad prvým nadzemným podlažím, v dôsledku čoho zaniká stav poskytujúci obraz o dispozičnom riešení pôvodnej stavby. Z hľadiska posúdenia otázky zániku pôvodnej stavby pritom nie je rozhodujúci objem novovybudovaných konštrukcií. Významné je to, čo bolo odstránené, nie to, čo bolo novovybudované. Pri úplnej deštrukcii obvodového muriva je nepochybné, že pôvodná stavba zanikla. V predmetnej veci je však zrejme, že nedošlo k takej deštrukcii obvodového muriva pod úrovňou stropu nad prvým nadzemným podlažím, v dôsledku ktorej by zanikol stav poskytujúci obraz o dispozičnom riešení pôvodnej stavby rodinného domu, ktorý je predmetom tohto konania. O spracovaní stavby podľa § 135b OZ potom nemožno v tomto prípade uvažovať. Ako vyplýva z predloženej dokumentácie (projekt prístavby k rodinnému domu a projekt garáže) aj výpovedí svedkov, z hľadiska rozsahu stavebných úprav bola v rodinnom dome pristavená na prízemí jedna miestnosť - kotolňa a nad ňou jedna miestnosť - detská izba a schodisko, ktoré pôvodne viedlo zvonka rodinného domu, bolo zakryté tak, že v súčasnosti je vnútri domu. Inak žiadne stavebné úpravy v zmysle deštrukcie neboli vykonané, keďže svedkovia zhodne uviedli a žalované túto skutočnosť nepopreli, že v rodinnom dome sú v pôvodnom stave okná, elektroinštalácia aj kúrenie (okrem výstavby kotolne s napojením na radiátory). Pôvodný zostal aj interiér domu, podlahy a steny vrátane pôvodnej maľovky. Pri rodinnom dome bola postavená dvojgaráž, ktorá je spojená s domom. Okrem toho boli pri rodinnom dome postavené aj ďalšie budovy (box na striekanie áut, konica, senník). Z uvedeného nemožno dovodiť, že by stavba rodinného domu prestala byť vecou v právnom zmysle. Naopak, súd je toho názoru, že pri uvedených stavebných úpravách pôvodná stavba rodinného domu nezanikla. Nie je rozhodujúce, v akom rozsahu tieto úpravy kvalitatívne alebo kvantitatívne pôvodnú stavbu rozšírili, resp. zmenili, aká bola cena vykonaných stavebných úprav a z akých zdrojov bola hrazená. Rozsah a úroveň stavebnej obmeny pri prístavbe, práve preto, že pôvodná stavba ako vec nezanikla, na trvanie jej existencie čoby veci v právnom zmysle nemá vplyv, stavba existuje kontinuálne, hoci neskôr ako vec zmenenej povahy (k tomu viď napríklad NS ČR 29 Cdo 4456/2011).

59. Vo vzťahu k stavbe samostatne stojacej garáže súd poznamenáva, že stavebníkom tejto garáže a rovnako aj jej vlastníkom sa vybudovaním stal právny predchodca žalovaných 1/ a 2/ D. Z hľadiska nadobudnutia vlastníctva k stavbe nie je rozhodujúce, z akého materiálu stavebník stavala. V prejednávanej veci bude mať táto otázka význam pri posudzovaní eventuálneho bezdôvodného obohatenia žalobkyne, prípadne je možné túto otázku riešiť v rámci vyporiadania podielového spoluvlastníctva v žalobkyňou naznačenom smere. Súd poznamenáva, že garáž je samostatnou stavbou, pričom na tejto skutočnosti nič nemení ani to, že garáž má spoločnú stenu s budovou rodinného domu. Na predmetnú garáž bolo vydané stavebné povolenie, kolaudačné rozhodnutie a bolo len nedbalosťou právneho predchodcu žalovaných, že si nenechal vlastnícke právo k tejto samostatne stojacej stavbe zapísať na list vlastníctva. Umiestnením stavby garáže v bezprostrednej blízkosti rodinného domu nestratila garáž nevyhnutne svoj charakter samostatnej stavby. Garáž ako taká nie je ani predmetom tohto konania. Stavbou garáže pri rodinnom dome s ohľadom na vyššie uvedenú argumentáciu nedošlo ani k vytvoreniu novej veci podľa § 135b OZ, teda nového rodinného domu, s ktorým by garáž „splynula“ a tým by pôvodný rodinný dom ako vec prestal existovať.

60. Súd sa nestotožňuje ani s názorom žalovaných 1/ a 2/, že garáž v dôsledku toho, že nemá samostatnú stenu, ale bola pristavená k rodinnému domu, nie je samostatnou stavbou, ale ide o súčasť veci (teda rodinného domu), ktorá zdieľa právny osud hlavnej veci a ako taká samostatne nemôže fungovať. V tejto súvislosti je potrebné na vysvetlenie uviesť, že súčasťou veci je všetko, čo k nej podľa jej povahy patrí a nemôže byť oddelené bez toho, že by sa tým vec znehodnotila (§ 120 OZ). Znehodnotením veci sa rozumie nielen zničenie či poškodenie hlavnej veci, ale aj jej funkčné znehodnotenie, t.j. stav, kedy je hlavná vec odňatá svojmu hospodárskemu účelu, na ktorý je určená, resp. kedy je významne porušené jej funkčné určenie na tento účel. Možno uvažovať aj o znehodnotení estetickom, ktorým sa spravidla rozumie znehodnotenie z hľadiska vzhľadu veci. Dôraz je tak kladený na znehodnotenie veci ako takej, a nie na znehodnotenie jej oddelenej časti (Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákoník I. § 1 - 450. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2015, 1616 s., s. 757).

61. Budova garáže, ktorá bola postavená právnym predchodcom žalovaných 1/ a 2/, a ktorá je spojená s rodinným domom spoločnou stenou, podľa názoru súdu netvorí súčasť rodinného domu. Slúži účelu, na ktorý bolo vydané stavebné povolenie aj kolaudačné rozhodnutie o povolení užívania stavby „samostatne stojacej garáže“. Budova garáže netvorí s rodinným domom ani jeden majetkový celok, pretože garáž bola vo vlastníctve právneho predchodcu žalovaných, ktorý ju ako stavebník zrealizoval a stala sa jeho vlastníctvom. Nejedná sa teda o súčasť hlavnej veci v zmysle § 120 ods. 1 OZ. V prípade súčasti veci je rozhodujúcim kritériom na posúdenie, či ide o súčasť veci, to, či separáciou by sa znehodnotila hlavná vec, nie súčasť veci. V danom prípade oddelením garáže by k znehodnoteniu rodinného domu nedošlo, zvlášť za situácie, keď sa nejednalo o jedinú stavbu garáže na pozemku, ale jednu z viacerých stavieb slúžiacich ako garáž, pri ktorých (hoci tiež nie sú vyznačené na liste vlastníctva) žalované ako o príslušenstve či súčasti hlavnej veci (rodinného domu) neuvažujú.

62. Pre úplnosť je potrebné dodať, že aj v prípade, ak by sa v dôsledku faktického spojenia stala súčasťou hlavnej veci vec, ktorá bola vecou samostatnou (v tomto prípade garáž), v danej veci je táto skutočnosť bez právneho významu v kontexte ustanovenia § 135b OZ, pretože pre posúdenie, či došlo spracovaním k vzniku novej veci (stavby) je rozhodujúci rozsah toho, čo bolo odstránené, nie toho, čo pribudlo (viď napr. R 29/1989, R 4/1992). V dôsledku zhodnotenia pôvodnej stavby by bolo možné voči vlastníkovi (spoluvlastníkovi) pôvodnej stavby (v tomto prípade žalobkyňi) uplatňovať nárok na vydanie takto získaného neoprávneného majetkového prospechu.

63. Na otázke vlastníckeho práva rodinného domu nič nemení ani argumentácia žalovaných 1/ a 2/, že ich právny predchodca vykonal prestavbu a prístavbu rodinnému domu dobromyseľne, vychádzajúc z presvedčenia, že dedičmi otca sú on a jeho sestra, ktorú z dedičstva vyplatil sumou XX.XXX,- Kčs., pričom ako dôkaz, že je vlastníkom domu, mala slúžiť žiadosť o poskytnutie pôžičky zo dňa 10.07.1978, kde uviedol, že zdedil dom so sestrou a na dome je potrebné dokončiť stavebné práce a musí vyplatiť sestru. V tejto súvislosti súd musí prisvedčiť žalovaným, že presvedčenie právneho predchodcu žalovaných, že dedičmi po otcovi sú len on (D.) a jeho sestra J., sa zakladá na pravde. Len tieto osoby boli dedičmi. Žalobkyňa (ako rozvedená manželka) do okruhu dedičov po poručiťelovi D., ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX, nepatrila. To však nič nemení na skutočnosti, že predmetom dedičstva

bola len polovica rodinného domu, keďže druhá polovica patrila žalobkyni, avšak nie z titulu dedenia, ale z titulu vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov, preto ani po tom, čo vyplatil svoju sestru, nemohol právny predchodca žalovaných 1/ a 2/ D. nadobudnúť výlučné vlastníctvo k celému rodinnému domu. Táto skutočnosť je evidentná a možno ju dovodiť aj z hodnoty „výplatku“ 2X.XXX,- Kčs spoludedičke J. pri hrubej hodnote celého domu XX.XXX,- Kčs (podľa ocenenia zo dňa 20.06.1978), pričom aj zo zápisnice spisanej Štátnym notárstvom v W. dňa 21.06.1978 v konaní sp. zn. D XXX/XX. vyplýva, že „dom v polovici dľa ocenenia prevedeného MNV“ je XX.XXX,- Kčs.

64. Na základe vykonaného dokazovania, po vyhodnotení všetkých dôkazov jednotlivo, ako aj v ich vzájomnej súvislosti, mal súd preukázané, že žaloba žalobkyne je dôvodná a preto rozhodol tak, ako vyplýva z výrokovej časti tohto rozsudku, pričom súd preformuloval žalobkyňou v žalobe uplatňovaný výrok rozhodnutia so zachovaním jeho významu, vychádzajúc z premisy, že súd nie je doslovne viazaný uplatneným petitom, a to s cieľom jednoznačnosti a vykonateľnosti výroku rozhodnutia.

65. Pre úplnosť súd dodáva, že ďalším uplatneným dôkazným návrhom strán sporu nevyhoveli, pričom poznamenáva, že pri vykonávaní dokazovania nie je súd viazaný návrhmi strán a nemá povinnosť všetky navrhnuté dôkazy vykonať.

66. Súd nevyhoveli návrhu žalovaných 1/ a 2/ na vykonanie dokazovania výsluchom svedkov M., dlhoročných obyvateľov obce X., ktorí poznajú rodinu žalovaných „za účelom preukázania reálnych investícií do prestavby, prístavby rodinného domu, zabezpečenia stavebného materiálu, ako aj uskutočnenia výstavby vedľajších stavieb k rodinnému domu“, keďže tvrdená skutočnosť, ku ktorej overeniu alebo vyvráteniu je navrhnutý dôkaz, je s ohľadom na vyššie uvedenú argumentáciu súdu bez relevantnej súvislosti s predmetom konania (s ohľadom na predmet sporu je právne nevýznamné, kto bol investorom prestavby a prístavby rodinného domu alebo kto zabezpečil stavebný materiál; bez právneho významu je aj otázka uskutočnenia výstavby vedľajších stavieb k rodinnému domu, keďže nebolo preukázané, že stavebnými prácami na dome došlo k takej deštrukcii rodinného domu, že spracovaním vznikla nová vec).

67. Z hľadiska hospodárnosti súd nevyhoveli ani návrhu žalobkyne na vykonanie obhliadky na mieste samom ako nadbytočnému dôkazu, keďže už z priebehu doterajšieho konania bol bez dôvodných pochybností overený rozsah stavebných úprav na rodinnom dome.

68. Pokiaľ žalované 1/ a 2/ v písomnom vyjadrení k žalobe zo dňa 30.03.2022 naznačovali potrebu znaleckého dokazovania na preukázanie, či vzhľadom na rozsah úprav na rodinnom dome došlo o faktickému zániku pôvodnej stavby a vzniku novej stavby, súd poznamenáva, že s poukazom na citované rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 27/96 a rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 28 Cdo 2794/2010 je záver o zásadnej prestavbe, ktorou stavba stratila svoj pôvodný stavebnotechnický charakter, otázkou právneho posúdenia, teda otázkou právnou, ktorú rieši súd a nie znalec, preto nariadenie znaleckého dokazovania v tomto smere nie je namieste. Navyiac, v konaní nebolo zo strany žalovaných vyvrátené ani sponychbené, že v prípade rodinného domu došlo len k prístavbe dvoch izieb a zastrešeni schodiska, plus k výstavbe samostatne stojacej garáže, ktorá skutočnosť bola preukázaná aj výpoveďami svedkov a predloženými listinnými dôkazmi, pričom súd dospel k záveru, že tieto stavebné zmeny neboli takého charakteru, že by došlo k zmene doterajšieho stavebnotechnického charakteru stavby alebo k deštrukcii obvodného muriva prvého nadzemného poschodia rodinného domu, v dôsledku ktorého by nebolo poznateľné dispozičné riešenie pôvodnej stavby.

69. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

70. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

71. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

72. Podľa § 511 ods. 1 OZ, ak právnym predpisom alebo rozhodnutím súdu je ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté alebo ak to vyplýva z povahy plnenia, že viac dlžníkov má tomu istému veriteľovi

splniť dlh spoločne a nerozdielne, je veriteľ oprávnený požadovať plnenie od ktoréhokoľvek z nich. Ak dlh splní jeden dlžník, povinnosť ostatných zanikne.

73. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Žalobkyňa mala v spore plný úspech, preto má voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu, ktoré nahradia žalobkyni trovy konania spoločne a nerozdielne. O výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP).

74. Podľa § 330 ods. 1 CSP, súd môže určiť, že neodkladné opatrenie bude trvať len po určený čas.

75. Podľa § 333 CSP, neodkladné opatrenie zanikne, ak uplynul čas, na ktorý bolo nariadené.

76. Pre úplnosť súd poznamenáva, že neodkladné opatrenie Okresného súdu Lučenec č.k. 6C/50/2021-45 zo dňa 30.11.2021, ktorého trvanie bolo obmedzené na dobu do právoplatného skončenia konania o určení vlastníckeho práva k 1/2 rodinného domu v prospech žalobkyne, zanikne nadobudnutím právoplatnosti tohto rozsudku v súlade s § 333 CSP.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva v lehote 15 dní odo dňa doručenia písomného vyhotovenia rozhodnutia, prostredníctvom Okresného súdu Lučenec, Ulica Dr. Herza 14, 984 37 Lučenec na Krajský súd v Banskej Bystrici, a to písomne.

Podľa § 363 CSP, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP, rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP, odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 CSP, prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (Exekučný poriadok).